
[2022-33-RE](#)

Causa 2022-33-RE

(Cachafeiro Loureda c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 245-2022. Recurs d'empara

Aute del 13 de juny del 2022

BOPA núm. 75, del 22 de juny del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de maig del 2022, per la representació processal del Sr. Santiago Cachafeiro Loureda, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 22 d'abril del 2022, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a ser informat de l'acusació, a no confessar-se culpable i a no declarar contra un mateix, cosa que comporta *per se* una vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat de la totalitat de les actuacions incoades contra el recurrent "*fins a la Sentència del M.I. Tribunal de Corts de data 22 d'abril de 2022*", declarant que el recurrent té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts i per les despeses ocasionades, incloses les d'advocat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran d'un altercat de trànsit amb agents del Servei de Policia, el 14 de desembre del 2021, el Tribunal de Corts, mitjançant sentència, va condemnar el Sr. Santiago Cachafeiro Loureda com a autor responsable d'una contravenció penal de desobediència lleu a agents de l'autoritat a la pena de 300,00 € de multa, i al pagament de les despeses processals.

1.2. La representació processal del Sr. Santiago Cachafeiro Loureda va presentar un recurs d'apel·lació contra la decisió de la primera instància, i, el 22 d'abril del 2022, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest recurs i va confirmar la decisió del Tribunal de Corts.

1.3. El 10 de maig del 2022, la representació processal del Sr. Santiago Cachafeiro Loureda va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 22 d'abril del 2022, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a ser informat de l'acusació, a no confessar-se culpable i a no declarar contra un mateix, cosa que comporta *per se* una vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- De manera prèvia, el recurrent recorda els fets que van originar aquesta causa, exposant que el 2 de setembre del 2020, quan tornava a casa sobre les 20.50 h va ser aturat per un agent de circulació per tal que disminuís la velocitat en la conducció de la seva motocicleta, atès que hi havia hagut un vessament de benzina a la carretera i que, per tant, circulés amb compte.

Possiblement contestés amb un to de veu elevat i gesticulant, a causa de la seva manera de ser i del soroll del tràfic, tot indicant que no es dirigia en la direcció on es trobava la taca de benzina.

En el transcurs de la conversa, una patrulla de Policia es va aturar prop seu i, considerant que el seu to de veu era massa elevat, va intervenir. Atès que la discussió es va complicar, perquè, segons el seu parer, l'actitud dels agents va ser grollera i prepotent, un dels dos agents de policia va fer girar les claus de la motocicleta per apagar-la, però ell va tornar a encendre el motor, però sense intenció de marxar del lloc. Després de l'arribada d'una segona patrulla, un agent de policia va demanar-li el permís de conduir i pocs minuts després li va lliurar un full de citació/convocatòria per l'endemà.

- Seguidament, exposa que l'endemà es va personar al Servei de Policia acompanyat del seu advocat, sense conèixer el motiu de la citació que no estava precisada en el document que se li havia lliurat el dia abans.

- Després de prendre-li declaració en presència dels agents amb els quals va tenir la confrontació, que també van donar la seva pròpia versió dels fets, es va negar en un primer moment a signar la declaració, atès que no se li havien llegit els seus drets, ni se l'havia informat que se l'imputava d'una presumpta contravenció penal contra els interessos generals.

- Un superior li va indicar que la declaració es feia sobre la base d'un formulari preredactat, en què s'indicava que el declarant havia estat informat dels seus drets, i finalment, va acceptar signar la seva declaració, però deixant constància manuscrita a baix de pàgina que només se l'havia informat que tenia dret a declarar o a no declarar.

- Per aquests motius, considera que no va saber les raons per les quals va ser convocat al Servei de Policia i que no es va posar en el seu coneixement que tenia dret a ser informat de l'acusació, a no

confessar-se culpable i a no declarar contra ell mateix en el moment de la seva compareixença.

- Per consegüent, demana la nul·litat de totes les actuacions dutes a terme a causa de la vulneració dels drets que acaba d'esmentar, menysteniment que comporta *per se* una vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- Destaca que si bé la Sala Penal no nega la manca d'informació atorgada, aquesta considera que la sola conseqüència eventual seria la nul·litat de la seva declaració policial, sense que la resta d'actuacions practicades es veiessin viciades per aquesta nul·litat.

- El recurrent s'oposa a aquesta apreciació, ja que considera que els drets constitucionals que deriven de l'article 10.2 de la Constitució han de ser respectats de forma íntegra tant pel Servei de Policia com pels tribunals andorrans, i que qualsevol mancança en la informació dels drets d'una persona ha de tenir conseqüències inequívokes en els actes posteriors, sobretot tenint en compte que l'informe dels agents de policia implicats, i que recull la seva versió dels fets, es va fer servir a la vista oral.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat de la totalitat de les actuacions incoades contra ell " *fins a la Sentència del M.I. Tribunal de Corts de data 22 d'abril de 2022*", declarant que té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts i per les despeses ocasionades, incloses les d'advocat.

2.2. Argumentació de la Sala Penal

- La Sala Penal reconeix que en la citació entregada al recurrent no es va fer constar el motiu de la seva convocatòria a les dependències policials.

- No obstant això, afegeix que la manca d'aquesta precisió no significa que el recurrent no conegués el motiu de la seva citació.

- Efectivament, perquè aquest motiu no podia ser un altre que el de declarar sobre l'incident amb els agents de policia que havia tingut lloc el vespre abans.

- A més, el recurrent es va personar acompanyat del seu advocat i va poder efectuar la seva declaració donant lliurement la seva versió dels fets, articulant la seva defensa assessorat pel seu advocat, sense incriminar-se en cap moment, afegint que precisament el motiu de la presència de l'advocat en la declaració és la de verificar que es respectin tots els drets del declarant.

- Altrament, no correspon als agents de policia qualificar els fets, sinó als tribunals, i destaca que allò que és important és el coneixement dels fets que s'atribueixin per poder-se defensar de manera eficaç.

- Per tant, la Sala Penal considera que el dèficit d'informació per part del Servei de Policia respecte de qualsevol persona presumptament culpable d'una infracció penal no ha produït en aquest cas cap perjudici efectiu, perquè el recurrent no podia ignorar els motius de la seva citació i perquè va efectuar la seva declaració en presència del seu advocat.

- També considera que no s'ha vulnerat el seu dret a la presumpció d'innocència en la mesura en

què la versió dels fets dels agents de policia i la del recurrent van ser exposades de manera contradictòria davant el Tribunal de Corts, el qual va poder valorar la credibilitat de cadascuna i decidir de manera raonable i lògica que els fets imputats al recurrent havien de ser qualificats de contravenció penal.

- Per aquests motius, la Sala Penal confirma la sentència del Tribunal de Corts.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'auto del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Penal ha vulnerat els drets a ser informat de l'acusació, a no confessar-se culpable i a no declarar contra un mateix, vulneracions que derivarien en el menysteniment dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, pel fet de confirmar la condemna del recurrent com a autor responsable d'una contravenció penal de desobediència lleu a agents de l'autoritat, dictada pel Tribunal de Corts.

3.5. Pel que fa a l'al·legació relativa a la vulneració dels drets a ser informat dels motius de la seva citació, a no confessar-se culpable i a no declarar contra un mateix, la Sala Penal reconeix un dèficit d'informació, però considera que no és de naturalesa a provocar la nul·litat del procediment.

3.6. D'acord amb l'article 10.2 de la Constitució "*Es garanteix a tothom el dret a la defensa i a l'assistència tècnica d'un lletrat, a un judici de durada raonable, a la presumpció d'innocència, a ésser informat de l'acusació, a no confessar-se culpable, a no declarar en contra d'ell mateix i, en els processos penals, al recurs*" i d'acord amb l'article 9.3 de la Llei qualificada de la Justícia "*No seran admeses i quedaran sense efectes aquelles proves que haguessin estat obtingudes, directament o indirecta, amb violació dels drets i llibertats fonamentals de les persones*", així mateix, l'article 18 bis de la Llei transitòria de procediments judicials estableix la nul·litat de ple dret dels actes processals "*c) Quan es prescindeix de les normes essencials del procediment que afectin els drets de les parts en el procés, sempre que per aquesta causa s'hagi produït indefensió efectiva*".

3.7. En el marc constitucional i legal, el Tribunal Constitucional ha declarat de manera reiterada que qualsevol vulneració d'una norma processal no deriva automàticament en la nul·litat del procediment, que una infracció o vulneració de les normes processals només té contingut constitucional i pot derivar en la nul·litat del procediment si la infracció en qüestió provoca una indefensió efectiva que

causa un perjudici real i efectiu dels interessos del justiciable.

3.8. En aquesta causa, la Sala Penal va decidir que el dèficit d'informació respecte dels drets del recurrent no era de naturalesa a justificar la nul·litat del procediment en la mesura en què el recurrent que havia tingut un altercat amb dos agents de policia just el vespre abans no podia ignorar que la citació lliurada en aquell mateix moment per l'endemà tenia a veure amb aquest altercat.

3.9. D'altra banda, el recurrent es va personar a aquesta convocatòria acompanyat del seu advocat i va poder beneficiar-se de la seva assistència i dels seus consells en matèria de respecte dels seus drets.

3.10. Pel que fa a la vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, la Sala Penal considera que el Tribunal de Corts va escoltar les versions contraposades dels agents de policia i del recurrent i que va estimar de manera raonable que les proves eren suficients per determinar que els fets imputats al recurrent podien donar lloc a una condemna penal.

3.11. De conformitat amb la jurisprudència d'aquest Tribunal, correspon als jutges ordinaris valorar la pertinència de les proves, sota reserva que aquesta valoració no sigui irraonable, absurda o il·lògica i que no vulneri els drets fonamentals.

3.12. D'aquesta causa es desprèn que el Tribunal de Corts va escoltar les dues versions i, així doncs, els drets a la defensa han estat assegurats.

3.13. També es desprèn que el Tribunal de Corts després d'haver escoltat les dues versions va poder raonablement considerar que hi havia hagut un altercat que podia ser qualificat de desobediència lleu a agents de l'autoritat susceptible de justificar una condemna penal.

3.14. Per consegüent, les pretensions adduïdes pel recurrent manquen de contingut constitucional i el seu recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2022-33-RE interposat per la representació processal del Sr. Santiago Cachafeiro Loureda contra la sentència del 22 d'abril del 2022, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 13 de juny del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat